

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 7. sz.

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Balaton halászati részvénytársaság üzleti mérlege.

Mint eddig, ez alkalommal sem mulaszthatom el, hazai halászati vállalatunk legnagyobbikának: a *Balaton halászati részvénytársaságnak* legújabb, sorrend szerint negyedik évi üzleteredményeit összevontan e helyen ismertetni. Teszem ezt annál szívesebben, mert ez alkalommal nemcsak deficitmentes mérlegről szólhatok, de igazán meglepő gazdasági sikerekről számolhatok be.

Tudvalevőleg a vállalat 240,000 K. alaptőkével alakult s 1900. év elején vette át az egész Balatont. Első mérlegét másfél évvel később, 1901 június 30-ról kelteztve tette közzé, 79,447'54 K. veszteséget mutatván ki abban végeredményként. A részvénytőke ezen egyharmadának elvesztése majdnem válságba döntötte a társaságot. Böven akadt ugyanis ellenség, a kik a közérdek tág leple alá bujva, özönével zúdították a társaságra és vezetőikre a legképtelenebb vádak, azért, hogy úgy a vállalatot, mint annak a célját lehetlenné tegyék. Csakis az igazgatóság néhány lelkes tagjának áldozatkészsége mentette meg a társaságot a biztos bukástól.

Szerencsére a második és a harmadik év eredményei hamar megmutatták, hogy a társaság gazdálkodása helyes és okszerű alapokon nyugszik s csak kitartás kell, hogy az üzlet felvirágozzék. Deficitje ugyanis a második év végén 55,758'55 K., a harmadiknak a végén pedig 2536'89 K.-ra csökkent. Ilyen módon a megrendült bizalom helyreállván, a társaság ügyeinek intézői fokozottabb mértékben siethettek a megkezdett irányban tovább haladni. Törekvésüknek meg is lett a haszna, a mennyiben a mostani mérleget 132,494'30 K. üzleti felesleggel zárhatták.

Az a száraz tény tehát, hogy a társaság képes volt az első évi nagy veszteségét két év alatt kigazdálkodni, a harmadik évben pedig a részvénytőkének több mint 55%-át tiszta haszonként produkálni: fényesen tanús-

odik arról, hogy a halászat olyan ága termelésünknek, a mely jól és biztosan gyümölcsözteti az abba fektetett tőkét.

De tanúságot tesz a társulat vezetőinek kiváló buzgalmáról és gazdálkodásuk irányának helyességéről is, mert a sikernek kizárólag ezek voltak tényezői. Visszaemlékezve azokra az éles támadásokra, melyet főleg a balatonmenti lapok zúdítottak a vállalatra, igazán kíváncsiak volnánk tudni, hogy mit szólnak ők a társaság ilyen megizmosodásához? Vajjon fönntartják-e még ma is azt, a mit oly szívesen hirdettek a nagyközönség között, hogy t. i. a vállalat nem életképes, annak hamarosan buknia kell, mert a vezetők nem üzletemberek, de nem is szakértők. Igaz, nem fisérkedésben nőttek fel, mint azok a bizonyos régi bérlők, a kik azelőtt a Balatonban halásztattak. Az is bizonyos, hogy sokat kellett tapasztalniok és tanulniok, míg a szükséges ösmereteket megszerezték. De hogy az időt erre nézve jól fölhasználták s aránylag hamar elsajátították az ilyen nagy üzlet viteléhez elengedhetlen tudást, azt fényesen mutatja a hivatkozott számokban rejülő tanulság.

A legelső, a mi szembeötlik, ha a mostani és az előző évi mérlegeket összehasonlítjuk, a halakból befolyt jövedelem közötti nagy különbség. A múlt évben 276,279'85 K. értékű halat értékesítettek, holott ez idén e czímen 365,493'77 K. volt a bevétel, vagyis majd 90,000 K.-val több, mint tavaly. A mennyire a fogások eredményét ismerem, az idei zsákmánytöbblet nem olyan nagy, hogy a jelentékeny jövedelmi többletet az eredményesebb halászatnak lehetne tulajdonítani. Inkább a jobb értékesítésnek, mint a kedvező fogásoknak tudható be a mutatkozó pénzbeli eredmény.

Éppen ennél tűnik ki az ügyvezetők előrelátása és szakértelme, a mennyiben a különbséget az eredményezte, hogy egészen új jövedelmi forrásokat bírtak nyitni. Ilyen mindjárt a *halpikkelyek értékesítése*, a melyért ma százezer koronát meghaladó bevétele van a társulatnak, holott a nagy szakértelmű régi bérlők ezt az

anyagot, mint hasznavehetetlent elásták. Iyen továbbá a *halaszalás* meghonosítása folytán elért többjövedelem is, a mely művelet folytán 35—40%-kal értékesítették ez idén jobban a fehérhalféléket, mint értékesítették a régi bérlők a szárított halat. Egyik is, a másik is olyan eredmény, a mely óriási haladást jelent a múlt-hoz képest.

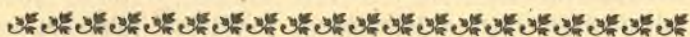
Közgazdaságilag különös jelentőséget kölcsönöz ezeknek az a tény, hogy a halaknak ily irányú feldolgozása folytán a balatonmenti lakosságnak is több kereset jut, mint annakelőtte. A mérlegből kivethetőleg ez idén tisztán munkabérre 102,059.03 K.-t fordított a társulat, a mi a múlt évit 15,916.09 K.-val fölözi.

Ám ennek az összegnek zömét a pikkelyezésre fordította a társaság, a mit majdnem kizárólag női munkások végeznek, leginkább télen. Vagyis a népnek olyankor juttat keresetet, a mikor egyéb munka jóformán egészen szünetel.

Javulást látunk továbbá az üzemköltségekben mutatkozó különbségben is. Az, hogy ez az összeg az ideai nagyobb forgalom daczára 1246.70 K.-val kisebb, mint volt a múlt évben, világos jele annak, hogy az intézők szakértelme a munkaerő helyes fölhasználása tekintében is utat tört magának.

A haltenyésztés előmozdítására ez idén 10,247.59 K.-t fordítottak a múlt évi 4474.44 K.-val szemben, jeléül annak, hogy a halállomány emelése és fentartása iránti ténykedései a társulatnak szintén mind szélesebb alapokon érvényesülnek. Jól ismerjük a társaságnak a süllőállomány szaporítása érdekében tett intézkedéseit, s örömmel látjuk, hogy annak hasznát ma már minden halász elismeri, mert mindegyik állítja, hogy egyik halfajnál sem látnak szaporodást, mint éppen a süllőnél, a melyiknél tudvalevőleg ikrák költségével igyekszik a társulat czélt érni. Ebbeli tevékenysége csak két év óta öltött olyan alakot, hogy azt a Balaton kiterjedéséhez mérten arányban állónak elismerni lehet. Éppen azért csak további 2—3 év alatt leszen annak a fogási eredményekben olyan látatja, a minőt mi óhajtunk. Már a pontynak a szaporítása és nemesítése körül végzetek messze mögötte állanak annak, a mit tenni kell, hogy sikerre vezessen. Múlt évi ismertetésemben rámutattam már erre, fölösleges tehát arra újból visszatérni. Csupán azt kívánom megjegyezni, hogy véleményem szerint kellő tevékenység mellett ezen a téren sokkal több hasznot lehetne elérni, mint az őrzéssel. A jövő fejlődésére nemcsak az őrzés bír jelentőséggel, mint azt az igazgatóság jelentése mondja, hanem a pontyállomány szaporítása és nemesítése is. Hiszszük és reméljük, hogy a társaság lelkes ügyvivő igazgatója, *Purgly Pál*, mint a kinek példás buzgalma és kitartó fáradozása hozta létre leginkább az eddigi eredményeket, módot és alkalmat talál majd arra is, hogy a közérdekből is hasznos érdemeit a jelzett irányban is öregbítse.

Landgraf János.

A nürnbergi halászati kiállítás.

Elapok hasábjain már szólottunk a prospektusokban „II. általános“-nak jelzett halászati kiállításról, mely a múlt hó 27-től szeptember hó 5-ig bezárólag tartatott meg Nürnbergben.

E kiállítást a nürnbergi halászati egyesület rendezte jennállásának 25 éves évfordulója alkalmából és daczára

annak, hogy a kiállítók úgyszólván kivétel nélkül Felső Bajorországból kerültek ki, a kiállítás a vidéki enemű látványosságok niveauján jóval felülemelkedett. A 25 évvel ezelőtt 31 taggal megalokult egyesület 10 év alatt immár második kiállítását rendezte s az elért erkölcsi és anyagi sikernél mi sem bizonyítja élénkebben, hogy magas kultúra mellett a társadalmi tevékenység állami támogatás nélkül is képes nagy eredményeket felmutatni.

Bajorország egyébként, mint ezt a kiállítás folyamán több ízben tapasztaltam, e tekintetben példával szolgálhat. Az összes vidéki egyesületeket, számszerint 72 magában foglaló és ezekkel együtt 10,700 tagot számláló Bajor Országos Halászati Egyesület, mely mindössze három évtizedes múltra tekinthet vissza, a csodával határos módon regenerálta a mindennemű vizekben bővelkedő ország halászatát és valamikor híres, de az idők folyamán jelentőségéből sokat veszített haltenyésztését. Az országos egyesület maga is a kiállítók soraiba lépett, működéséről alább fogunk részletesen szólni.

A kiállítás helyének és idejének megválasztása szerencsésnek volt mondható. Ugyanekkor zajlott le ugyanis a Nürnbergben évenként megtartatni szokott népünnepély, találkozó helye a tartomány örege és aprajának, kik romlatlan germán kedélyvel bámulják a Németország minden részéből összezsúfolt vásári látványosságokat, egy hétre átveszi uralmát Alt-Nürnberg, tündéri fényben ragyog a város csodaszép középkorbeli kópiája s nem csoda, hogy ily milieu közepett a halászati kiállítás oly látogatottságnak örvend, melyet jóval nagyobb apparatussal rendezett kiállítások is megirigyelnének tőle. A középkori műremekeit épségükben megőrzött várost az ép ezen időszakban ellepő angolok és francziák internacionális jelleget adnak e kiállításnak és egyszerre 4—5 nyelven fejezi ki a látogató közönség bámulatát egy-egy nagyobb vagy alakjánál fogva feltűnő hal fölött.

Nürnberg egyébként a német Szeged. Lakói előszerttel foglalkoznak halászat és haltenyésztéssel és e révén bizonyos mértékben a halászváros jellegét vette magára. A várost átszelő sebes folyású és haldús Pegnitz-ben, nemkülönben a város határában elterülő és több száz tagwerk nagyságú, eredetileg 12 tóból álló és sok száz évvel ezelőtt mesterségesen létesített ú. n. „Dutzendteich“-ok és az ezek lehalászásához fűződő százados hagyományos szokásokban, szóval tradícióban keresendő az ok, mely a várost egyebek mellett halászvárossá is teszi. A nürnbergi germán múzeumban őrzött okirat szerint 1337. február 8-án ajándékozta Lajos császár a Dutzendteichokat kedvelt hívének, a nürnbergi birodalmi erdőmesternek, Konrad Stromayernek mesterséges haltenyésztés céljából. Az ő örököseitől vette meg több mint 150 évvel később, 1495-ben az időközben kiterjedésében nyert telepet Nürnberg városa 2200 »rénus forintért« és ettől kezdve Nürnberg városa mint ilyen szerepel a nagyszabású bajor haltenyésztők sorában. A kiállított régi okiratok tanúságot tesznek, hogy a város lelkiismeretesen vette feladatát. Egy 1787-ből származó megfakult írás szerint a városi halázmester, Andreas Mederer jelenti, hogy minő módon akarja a tavakat az engelthali tavakban nevelt éves pontyivadékkal, melynek száza 12 rénusi forintba került, benépesíteni. Utódjának 1806-ból kelt jelentéséből kitűnik, hogy a tógazdaság halai sohasem voltak értékesítve, hanem azok a diplomáciai kar, a tanács és a nürnbergi lakosság között lettek felosztva és azok ezeket, mint azt a

jelentés kiemeli »als Teile ihrer Besoldungen und Remuneration, auch rechtmässige Emolumente« fogadták.

A múlt század közepén még divott az ugyancsak szokásokon alapuló úgynevezett utánhalászás. A város csak három napig halászott, az ezen idő alatt ki nem fogott halak a városi lakosság szabad zsákmányává tétettek. A jelenben a Dutzendteichokat a káros bérleti alapon kezelteti, de vezető férfiai megőrizték hagyományos előszeretetüket a haltenyésztés irányában, így jelenlegi polgármesterének is bokros érdemei vannak a nürnbergi halászegyesület felvirágoztatásában.

A kiállítást, melyet egy e czélra ideiglenesen, de ízléssel épült facsarnokban helyeztek el, nagyszámú meghívott érdeklődők, a belügyminiszter kiküldötte, a városi tanács, a bajor halászegyesületek képviselői, Hofer tanár és az orsz. hal. felügyelő, dr. Subeck stb. jelenlétében augusztus hó 27-én nyitotta meg a tartományi marsall, báró Welser; megnyitó beszédében utalt arra a körülményre, hogy a jubiláló egyesület önerejéből küzdött fel magát számottevő testületté, melynek, karöltve a többi egyesülettel, nem utolsó érdeme, hogy czéltudatos munkával sikerült az utolsó 10 év alatt a külföldi tenyészanyagot főképp a pontyot teljesen kiszorítani az országból, sikerült egy a viszonyaiknak teljesen megfelelő pontyfajban a tenyésztést állandósítani, ezt annyira nemesíteni és a fogyasztó közönséggel megkedveltetni, hogy meddő kísérletnek bizonyulna minden oly törekvés, mely más anyagot akarna a piacra hozni. Üdvözölvén az egyesületet, a kiállítást megnyitottnak nyilvánította, mire a jelenlevők szakszerű magyarázatok között megtekintették a kiállítást, mely minden tekintetben kielégítette a hozzá fűzött várakozást.

A kiállítás 6 csoportból állott. Az I. csoportban, mintegy 250 aquriumban a nyílt és mesterséges vizekben élő halak, főképp pontyok, mindennemű salmonidák, csukák, angolnák, czompók, pisztrángsügérek és rákok változatos képe gyönyörködtette a szemlélőt. A II. csoportban ugyancsak e halak friss, de nem élő állapotban voltak kiállítva. Igen gazdag a III. csoport, a halászati eszközök és szerelvények gyűjteményes kiállítása, nemkülönben érdekes a IV. csoportban a halak mesterséges etetésére szolgáló segédeszközöknek bemutatása. Az V. csoportban, a természettudományi részben dominál Hofer tanár, a halbetegségek ezidőszert legjobb ismerője és felderítőjének gyűjteménybe foglalt praeparatumai, míg végül a VI. csoportban a halászat és haltenyésztés története, statisztikája és igen gazdag német irodalma adtak a szemlélőnek tanulni és okulni valót.

A II., III. és IV. csoport minden változatosságuk mellett e lapok olvasóira kevésbbé bírván érdekel, csupán a többi csoportok ismertetésére szorítkozom.

Az élőhalak csoportjában a tógazdaságokból kikerült halanyag úgy számaránya, mint minőségénél fogva kimagaslik a többi közül s miután általában véve a kiállítások célja az emberi ész munkájának feltüntetése, természetesen alárendelt szerep jutott az egyébként különben igen rendszeresen kezelt nyílt vizek halainak. Egyedül a Pegwitz folyami halak, köztük főképp igen szép angolnák, több kiló súlyú pisztrángok és néhány lazac foglaltak el néhány tartányt.

A tógazdaságok Bajorországban úgy nagyságuk, mint számuknál fogva elsőrendű gazdasági ággá nőttek ki magukat. Az ugyancsak kiállított terjedelmes és részletes tógazdasági statisztikából — egymagában érdekes

tanulmány — a következő tanulságos adatokat meríthetjük, melyekre eleve is felhívom halászati felügyelőségünk figyelmét. Bajorország 8 tartományában összesen 24,992 tógazdaság van, melyek közül 22,888 pontyot és 2104 pisztrángot tenyésztő gazdaság összesen 40,705 bajor Tagwerk = 13,568 hektár terjedelemmel, melyekből 23,160 tó, tehát 90%-on felül teljesen lecsapolható. 11,758 tógazdaság tenyészanyagját maga neveli, 6367 gazdaság etetéssel igyekszik hozamát emelni; évenként lesz lehalászva 16,497 tó, míg a többi csak 2—3 évenként.

Szárazon áll a tavakból 6965, ivó tó van 739 és végül rákot is tenyészt 706 tógazdaság.

Ez adatokból több következtetést vonhatunk le, nevezetesen a tavak nagy számából és azok átlagos nagyságából kitűnik, hogy igen sok az apró 1—2 holdas tó, ami magyarázatát abban az általam egy ízben egy előző cikkben már említett körülményben leli, hogy Bajorországban sikerült a kiscsászák figyelmét a tógazdaságok iránt felkölteni és ezeket az ő üzemük keretébe beilleszteni. Viszont e körülményben leli magyarázatát, hogy aránylag oly csekély számú tógazdaság neveli maga a benépesítéshez szükséges anyagot. A tógazdaságok intenzív kezelésére világot vet, hogy elenyésző csekély a le nem csapolható tavak száma, ezzel ellentétben bizonyára helyi okokban keresendő az az egyébként a Bajor Orsz. Hal. Egy. jelentésében felpanaszolt körülmény, hogy a tavaknak csak mintegy 30%-a lesz télen át szárazzá téve.

Az ezen nagyszámú tavak benépesítéséhez szükséges anyagot részben a B. O. H. E. tulajdonát képező stahrembergi és bernriedi és az ezekkel kontaktusban lévő dr. Schillinger — volt halászati felügyelő — örököseinek tulajdonát képező, de az egyesület által kezelt neufahreni ivadéktelepek, részben a többi egyesület és néhány magántulajdonát képező tógazdaság termeli. Csakis e körülmény, t. i. hogy aránylag csekélyszámú kézben összpontosul a tenyészanyag termelése, adja magyarázatát annak, hogy, amint említettem, sikerült a haltenyésztésnek magát a külföldi tenyészanyag behozatalától teljesen emancipálni és állandósítani két hazai pontyot, a fränkischer és aischgründert; mindkettő tükörponty, — mást egyáltalán nem termelnek — az előbbi kissé hosszúkas alakú, míg a másik majdnem kör alakú, igen széles testű, mindkettő feltűnően kicsiny fejfel. A szép és tetszetős alakon kívül e pontyok elég gyors növésűek, mert három nyaras korukban etetés nélkül elérik a három fontot, mely az ottani éghajlati és talajviszonyokat tekintve elég tekintélyes és a piacon egyébként legkeresettebb súly.

Legszebb ily pontyokat állított ki minden évjáratban a báró Eyb-féle tógazdaság, az Erlangen város tulajdonát képező haltenyészde, néhány kisbirtokos és különösen a gróf Holnstein-féle Pfalz tartománybeli tógazdaság, amint különben ép e tartományból került ki az ottani 303 tógazda figyelmet keltő gyűjteményes kollekcziója. A gróf Holnstein-féle kiállítás egyébként is magára vonta a szakértők figyelmét. A schwarzenfeldi fajnak jelzett, de egyébként jellegzetes aischgründi 1—5 nyaras pontyok a kiállítás legszebb példányai voltak; kitüntetésben részesültek e tenyésztőnek 1 kilogramm súlyt meghaladó czompói is, melyeknél az a nevezetes, hogy 4 éves korukig a teljes és ikrás példányok teljesen elkülönítve tartatnak, ez által akadályozván meg ezek korai ivását és ennek következtében fejlettségükben való visszamaradásukat, azon nézetből

Halpusztulás Palícson.

indulván ki, hogy jól kifejlett és nemi befolyásoktól megőrzött egyedek ivadékaik az anyahalak gyorsabb fejlődését átörökítik.

A salmonidák osztályában kiválóan érdekes volt a stahrembergi és a Schillinger-féle neufahreni ivadék-nevelőtelepek kiállítása. Mindkettő igen szép tavi pisztrángokat és saiblingokat, szivárvány és biborπισztrángot és egy Kaliforniából 1902-ben ikra alakjában importált „Stahlkopf“-forelle-nek nevezett pisztrángot állított ki. Ugyancsak ez osztályban keltett megérdemelt feltűnést báró Malsen néhány száz darabból álló különböző korú salmonida gyűjteménye. A maga nemében szép és a bajor viszonyokra jellemző volt Wiesbeck Lajos plébános néhány holdnyi mintaszerűen kezelt tógazdaságának igen változatos kiállítása, pontyai (keresztezés produktumai), az ezekkel együtt nevelt szivárványos pisztrángok, pisztrángsügérek, aranyorfák és czompók.

Egészben véve az élőhalak csoportja fényes bizonyítéka a bajor haltenyésztés magas niveaujának.

Az V. csoport magában foglalja az összes állati és növényi halellenségeket praeparatumokban, a szennyvizek és azoknak a halakra gyakorolt káros hatását meggátló eszközök és berendezések vázrajzait és modelljeit stb. A 12 kiállító igen gazdag gyűjteményében is feltűnt dr. Lauterborn heidelbergi egyetemi tanár által tervezett s a Rajna folyón felállítani szándékolt uszó halélettani állomás modellje, továbbá Hofer tanár gyűjteményes kiállítása, a halbetegségek bemutatása, mintegy 35 beteg hal praeparálva, a különböző betegségek különböző fázisait feltűntető 28 színes kép és végül egy általa konstruált készülék a tavak élelytartalmának meghatározására.

A II. csoport, mint említettük, a német szakirodalom termékeit mutatja be több száz kötet és füzetben; ugyane csoportban láthatjuk az oberfrankeni és nürnbergi régi halászokiratokat is, melyek közül a legrégibb 1098-ból való; a michelsbergi kolostor 1606-ból való halászati számadásait, régi, az ország különböző halászczéheinek levelesládáiból kiböngészett érdekesebbnél érdekesebb okiratokat és végül a B. O. H. E. kiállítását, elsősorban a fennebb már kivonatolva ismertett tógazdasági statisztikáját. Az egyesület működését számos grafikai tábla tünteti fel, melyből a következő adatokat jegyeztük ki. Az egyesület évi bevétele 102,932 márka, melyből a folyó évre előirányzott 90,000 márka kiadás legnagyobb része a közvizek benépesítésére lesz fordítva. Az egyesület stahrembergi halivadéknevelő és kísérleti telepéről, melyen évenként igen látogatott gyakorlati kurzusok is tartatnak, mintegy 3 millió pisztráng-ikra, 1 millió ugyanilyen ivadék és 40,000 drb éves anyag — a legkülönbözőbb fajtájú salmonidák — kerülnek a tagok között mérsékelt áron kiosztásra.

*

A kiállítás vázlatos ismertetését befejeztük; a csekély számban megjelent magyarok, kiket egyébként a kiállítás vezetősége kitüntető szívenességgel fogadott, sajnálatos módon konstataáltuk, hogy hazai tógazdaságaink ezidő szerint hasonló kiállítást nem tudnának produkálni. Ha azok a reformeszmék, melyek tudomásunk szerint halászati felügyelőségünket foglalkoztatják, — megvalósulnak, és ha a mesterséges haltenyésztés átmenetileg hasonlóan a bajorhoz a magyar gazda véérébe, akkor tán néhány év múlva mi is megtarthatjuk az első önálló magyar halászati kiállítást! *Dr. Hirsch Alfréd.*

Egy szemtanú írja lapunknak a következőket.

A közelmúlt napokban sokat írtak a napilapok a városunk tulajdonát képező Palicsi tóban észlelt halpusztulásról. De még többet beszéltek arról nálunk Szabadkán, a hol mellesleg mondva sok a halászhoz értő ember. Voltak, a kik négyezer mázsa elhullott halról tudtak, de voltak olyanok is, a kik ezt kerek negyvenezer mázsára becsülték. Nem csoda tehát, hogy azok, a kik a kárt értékelni szeretik, 400,000 K.-ban szabták meg a város veszteségét. Noha egy pillanatil sem hittem az ilyen híreknek, hiszen régen tisztában vagyok azzal, hogy egy kerek számban 1000 holdas tóban, a melyeknek legalább egyharmada nádas képez, szinte fizikai lehetetlenség, hogy 4000 mázsa hal éljen, annál kevésbbé élhet tehát 40,000 mázsa, mégis szükségesnek láttam a helyszínén kiszállani és közvetlen tapasztalásból tudni meg a valót. Erről a következőkben számolhatok be.

Már a múlt hó végén, a nagy meleg idején észleltek a halászok a vízszínen, sőt részben a hálóban is döglött halakat. Kezdetben csak sporadikusan mutatkoztak ilyenek. A folyó hó elseje táján azonban egyszerre tömegesen mutatkoztak a pontyok s részben harcsák a vízszínen, úgy, hogy ezerszámra hajtotta a szél az elhullott avagy félig élő halakat a tó déli részén levő nádasokba. Ez az állapot mintegy 3—4 napon át tartott, úgyannyira, hogy a környékbeli lakosság tömegesen fogdosta a tó partján a még élő szép halat, hogy azt fölhasználják. Folyó hó 6—7-e táján a helyzet azonban javult, sőt a pusztulás teljesen is megszűnt, mert a mi kevés hal még a vízszínen mutatkozott, az kivétel nélkül olyan volt, mely előbb döglött már meg s csak azután került a felszínre, hogy rothadásnak indulva fölpuadt.

A halászatot kezelő városi tófelügyelő szeptember hó 2-án tett e tárgyban jelentést a város intéző köreinek, mire a polgármester a városi orvosokkal vizsgáltatta meg a halakat, s hasonló czélból ilyeneket Budapestre is küldött a m. kir. állatorvosi főiskola kórbonczani állomására. Értesülésem szerint az orvosok közül valaki azt a véleményt nyilvánította, hogy a halak a tó erős sótartalma miatt pusztultak el, a mennyiben a tó vízszíne az erős meleg következtében jelentékenyen süllyedt, s így a különben is erős sziksós oldat annyira koncentrálttá vált, hogy ez a sziksó ellepte a halak szilványait s lehetetlenné tette azok lélegzését.

Egyidejűleg távirattal értesítették az országos halászati felügyelőséget is, a melynek vezetője szintén vizsgálatot tartott ez ügyben. A mint értesültem, ez a következőket állapította meg: A halakon nem lehet az eddig ismert és ragályosnak tartott betegségek külső jelenségeit találni, minek folytán nem valószínű, hogy a halakat fertőző epidemia ölte meg. Kizártnak állította továbbá azt is, hogy a halak mérgezésnek estek áldozatul, mivel a pusztulás a tó olyan részén mutatkozott leginkább, a hová idegen víz nem folyik. A mellett az ember által hintett mérget lehetetlen akkora felületen szétszórni, mint a mekkorán a halak elhullása mutatkozott. De ellene szól ennek az is, hogy az elhullott halak közül majdnem egészen hiányzott az éves ivadék, mivel kizárólag két éves és ennél nagyobb halak döglöttek el.

Ezen utóbbi körülményre támaszkodva, nevezetesen azon okból, hogy az apró ivadék természetesen a szélvizeken él, míg a nagyobbak inkább a tó mélyebb

részeit járják, az országos halászati felügyelő oda nyilatkozott, hogy a halak minden valószínűség szerint levegőhiány miatt pusztultak el. Ugyanis a tó vízszíne ma mintegy 75—80 cm.-rel áll mélyebben, mint tavasszal. A vízvesztéssel együtt, jelentékenyen apadt a vízbe vegyült levegőkészlet is, mivel köztudomású, hogy a meleg vízben sokkal kevesebb a levegő, mint a hidegben. Már pedig a halak lélegzését csakis az ilyen levegő táplálhatja. Elképzelhető tehát, hogy az idei nagy meleg a Palics vizét annyira fölmelegítette, hogy a benne élő állatok a levegőkészletet egészen fölérték. Annál könnyebben beállhatott ez, mert hiszen nem volt eső, nem volt elég nagy szél, vagyis hiányoztak ama tényezők, melyek a víznek levegőtartalmát leginkább képesek följuttatni.

Szerinte a javulás bizton bekövetkezik, ha a tó vize hirtelen lehülhetne, az eső megeredne, avagy pedig nagyobb szél folytán a tó tükre tartósabban hullámzásba jutna. Mesterséges úton teljes bizonyossággal pedig úgy lehetne e bajon segíteni, ha a város élővízzel látná el a tavat, mire a közeli Körös-ér bevezetésével kínálkozik mód. A város az eddigi fogási eredmények szerint mintegy 800 mázsa halat értékesített a Palicsból, s a legutóbbi év folyamán 40,000 K.-t meghaladó tiszta jövedelmet élvezett a tó halászatából. Ekkora jövedelemnek biztosítása megérdemli tehát, hogy a halászati felügyelőség által már ismételtelen ajánlott ezt a megoldást a város mielőbb megvalósítsa.

Azt hiszem, a mostani szomorú tapasztalat meggyőzi városunk törvényhatósági bizottságát arról, hogy ennek a kérdésnek gyökeres megoldása elől tovább ki nem térhet.

Cz—s.

*

A fenti érdekes fejtegetés kiegészítésére közöljük még a m. kir. állatorvosi főiskola kórboneztani intézetének a palicsi halak bonczolásáról fölvett jegyzőkönyvét, mely szösz szerint a következőket tartalmazza:

Bonczolási jegyzőkönyv.

Felvétetett 1904. évi szeptember hó 4-én, a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola kórboneztani intézetében, Szabadka szab. kir. város polgármestere által küldött 6 drb ponty hullájáról.

Valamennyi halnál a kopoltyúk élénk vörösek, tarkák, a mennyiben rajtuk számos gombostüfej mekkoraságú, élesen határolt, fekete-vörös folt látható. A száj csukott. A gyomor és belekben közép mennyiségű csokoládé-barna színű, higan folyó bélsár, nyálkahártyájuk élénk vörös s számos gombostüfej mekkoraságú, élesen határolt foltoktól tarkázott. A szívburokban valamennyinél sok alvadt vér.

A szív véréből készített fedőlemez-praeparátumban semmiféle mikroorganizmus nem mutatható ki.

Kórisme: Vérzések a kopoltyúkon. Vérömléses gyomor- és bélgyulladás. Fuladási halál.

Budapest, 1904 szeptember hó 8-án.

Prof. Dr. Rätz.

A szárnyas orvhalászok és azok írtás-módjairól.

(19. Folytatás.)

23. A jégmadár.

(Alcedo ispida.)

Rendszeres halasgazdaságban, főleg pisztrángos vizeknél türhetetlen kártékony halzabáló madár ez, akár mint akarják is a vétkét fehérre mosni gyönyörű toll-színébe, mesés alakjának egzotikus pompájába szerelmes pártolói. A tény azonban az, hogy ez a csodás színű lény, melynek a bűbajos regékben is szerep jutott, nem egyéb egy örökké éhes és feneketlen gyomrú halásznál. Derengő hajnaltól borús alkonyig a vízfelület tükrös föliánsára szegezett tekintettel lesi abban azokat az ákum-bákumokat, miket a gyufanagyságtól az újjnyi nagyságig való halak leírnak s ha valamelyik biztos kapási távolába kerül ezek közül, mint egy súlyos kő zuhan le a hullámok közé s midőn ujra felmerül, többnyire ott eviczklél idomtalan csőrében a ragyogó áldozat: egy kis halacska, melylyel pihenőhelyére visszaszáll s ott költi el a kihalászott falatot.

Hogy mily tetemes mennyisége a halaknak vándorol (fejfelé) e kis zsvány gyomrába és illetőleg, hogy léte mennyire a haltáplálékhoz van kötve a végletekig, e madárnak, az kitűnik abból is, hogy fészket is halszállakból készít magának és pedig rengeteg mennyiségét az apró halszállkának használja föl e czélra! Egyébiránt nagyobb mérvű halpusztító tulajdonságát már testének átható halszagából is következtethetni. — Fészke, melyhez földalatti kürtő vezet: szintén erős halszagot áraszt ki magából s kürtője szinte kisimul a halzsír-szerű impregnációtól.

Egyébiránt az lsten is halászkodásra teremtette ezt a madarat. Feje és csőre a harkályé, de a géme is egyszersmind, sőt úgy néz ki, mintha elkurtult lábai és nyaka folytán torzalkaja volna a gémeknek. Egyébiránt vastag tömzsi testéhez mérten idomtalan feje és csőre lényegileg ugyanaz, mint a gémeknél s csőre is hasonlólag roppant erős fogású s így a megragadott prédának semmi esélye arra, hogy a legerélyesebb ficzkádozás daczára is kimenekülhetne a vaskapocsként szorító állkapcsok közül. Lábai ugyan rövidek a jegérnek, sőt a madár tömzsi természetéhez képest majdnem satnyáknak mondhatók, mindamellert különleges rendeltetésüknek megfelelőleg igen czélszerű fizikai eszközök az ágba való kapaszkodás czéljára s a látszólag nehézkes test szilárd fentartására, minthogy ez a madár többnyire ültében lesi prédáját, mely czélből a bokros, cserjés avagy alacsony fákkal benőtt partoldal egy kinyúló száraz ágán szokott helyet foglalni, a hol mozdulatlanul, alá szegett csőrrel elmélázva, hosszú ideig elvesztegetni képes, a míg a felbukkanó zsákmány kapóra érkezik — és ha föl villan a sötétárnyú vizek kékjéből a halpénz csilláma, a következő pillanatban felkapja csőrét a szemes halcsiszár s részút a vízbe vágódik a zsákmány után. De nemcsak ültében lesből, hanem a levegőből lecsapva is prédálkozik a jegér, különösen olyankor, mikor a víznek csak szélét borítja jég s nem nyúlik föléje ág elég messzire, avagy nem áll benne czölöp, kő, a honnan leshetné a fürge halacskákat. És ekkor, akár a sólyom és ezek közt is főleg a vércse: a víz fölé szökelve verdesi a szárnyát: libeg, míg szemeivel a víz felszínén egymást szántogató barázdákat figyeli éles szeme, hogy aztán midőn jónak látja, vércseként lecsapva megzavarja a halapróságok hanczurozását. És ezt az eljárást olykor-olykor nyáron is megcselekszi; telente azonban néha

megadja az árát a jegek közt való halászkodásnak, a mennyiben lecsapás alkalmával megesik szegény fejével, hogy a jég alá kerül s ott pusztul. Azonban roppant falánksága is vesztére szolgál néha e madárnak, a mennyiben néha akkora pisztrángot elnyel, hogy a torkán akad a delikát csemege és bizon, a túlkövér falat — ha azt halászmondás szerint: „kiczikákolni“ nem képe s — gyakran vesztét okozza, azaz megfullad tőle a szegény nagyfejű horgász.

Nyári halászkodásai alkalmával ritkán éri veszedelem nedves elemében, mert bár nyomorult lábai, melyek korántsem és in miniatur sem hasonlítanak az úszóhárttyás vizimadár-lábakhoz s éppen ezért semmi segítséget nem nyújtanak, — azért mégis a jegér kitünően ért a vízben való működéshez és illetve a vízalá bukáshoz és ezen képességét gyakran javára is fordítja a halászatnál, átlátszó tiszta vizeken, melyek mélyében az úszó halakat szeméi jól kivehetik s a préda után való lebukás ennek folytán sikert ígér, miért is leginkább csak az átlátszóan tiszta vizeken szeret halászni, míg az igen sekély helyeket gondosan kerülni látszik, egyrészt, mert az ilyenekbe való lecsapás létre veszélyes következményekkel is járna talán. Mindamellet nemcsak folyóvizek mentén, hanem állóvizeknél és tavak partján is halászat, ha dús halállomány gyönyörűsége kínálkozik számára s tartósabban csakis oly vizeknél marad meg, a hol állandóan kifogyhatatlan halbőség kínálkozik számára. Ehhez képest tartózkodási helyét némely vidéken gyakran változtatja, ősszel azonban leginkább a nyiltabb halasvizek körül, helységek közelében üti fel tanyáját; ez évszakban kóbor, de nem vándor (illetve költözőkődő) madár, mert egész évben nálunk van, a vízfagyasztó időjárás azonban kószálásra kényszeríti.

A mi a jegér külsejét illeti színe, alakja valóságos magyar kolibrivá teszi: köntöse igazán gyönyörű; vállát ragyogó lazurkék szín fűdi a színek oly pompájával, minőt csak Raffael lett volna képes festeni! Me le rozsdavörös, mely színezés ragyogó színpompáját még inkább kiemeli és valóban, ha a nap káprázatában jut ez acsodás színű madáralak, akként tűnik fel, mintha nem is toll, hanem smaragd, kagyló, rubin és nemes opál fedné testet! Szóval színpompája csodálatos és meglepő. De szépsége mellett minden tekintetben különös testalkata is előtérbe nyomul. Kicsi színes buczkócska ő, s ezenkívül csupa csőr- és fejmadár; aránylag igen nagy fejű pedig egy nem igen hozzáillő test, hogy meg lehetne tőle kérdezni: „Fej, hová czipeled ezt a madarat?“ Egyébiránt a mi a jegér alakjának tüzetesebb természetrajzi leírását illeti, az főbb vonásaiban a következő: Nagysága kb. a pacsirtáé s mintegy 16·8—17·7 cm. hosszú. Alakja rövid, tömzsi; csőre természetéhez képest aránylag nagy és aránytalanul hosszú, különben egyenes és igen hegyes. Lábszárai aránytalanul rövidek, lábujjai többé-kevésbbé össze vannak növe. Szárnya s farka rövid, feje nagy. Csak vizek mellett él; a hol hal nincs, ott jegér sincs.

Márczius közepe párosodásának korszaka s áprilisban tojja le 6—7 bagolytojásszerűen gömbölyded tojását. A tojásokat csak a nőstény üli, melyet a him lát el táplálékkal, a szó betűszerinti értelmében étetgetve ülő párocskáját; azonban a fiókákat mind a két ivar közösen táplálja, még pedig jó ideig a kirepítés után is (kb. két hétig). Egyébiránt a jegércsalád őszig együtt marad.

(Folytatjuk.)

Lakatos Károly.

LEVÉLSZEKRÉNY.

(Olvasóinknak mindenkor díjtalanul áll rendelkezésre.)

Kérdések.

28. sz. kérdés. Egy 12 holdas halastavat, a melyben pontyok és süllők vannak, most akarom meghalásztatni. Kérek szives utbaigazítást, mi módon járjak el ezen munkánál és mi mindenre lesz szükségem? *Somogyi B.*

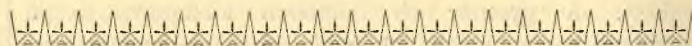
29. sz. kérdés. Patakból vagy tavakból való és bárkán tartott pisztrángok rendszerint lesoványodnak a fogságban úgy nyáron mint télen is. Ki ajánlhatna olyan táplálékot, a melyiket a pisztráng szívesen fogad s a melyik nem veszedelmes a halakra a különben bővizű bárkában? *K-n V-e.*

30. sz. kérdés. Halastavamban a pontyok között több olyant találok, a melyiknek a bőrén fehér foltok vannak, a mely foltok úgy látszik nagyobbodnak is és lassankint az egész halat belepik. Ki tájékoztatna engem e betegségéről s különösen arról, hogy nem-e ragályos az, s mit kell tennem az ellen? *G-l.*

Feleletek.

625 m²-nyi tó hasznosítása. (Felelet a 26. sz. kérdésre.) Mivel haltenyésztésre a tavak egész sorára van szükségünk akkor, ha mindazon követelményeket ki akarjuk elégíteni, a melyek a sikerre nézve alapvetők, magától értetődő, hogy egy ilyen magában álló tóban, haltenyésztést nem lehet folytatni, hanem legfeljebb halhizlalással lehet azt értékesíteni. A hizlalás szempontjából is fontos az, hogy csak annyi darab halat tegyünk a tóba, a mennyinek ott elegendő táplálék terem. Mivel sik vidékről van szó, ez okon leginkább ajánlható, hogy pontyot tegyen a tóba és pedig számszerint 25—30 darabot. Ha e célra két éves mintegy félkilós ú. n. nemes pontyot használ, akkor azok tavasztól őszig körülbelül másfél kilóra felhiznak s fogyasztásra már alkalmasak. Ha eteti is a halakat, mire nézve ön mint gőzmalomtulajdonos alkalmas anyaggal rendelkezek a *lisztporban*, akkor kétszer annyi halat használhat a tó népesítésére. Ilyen módon a tavat minden évben tavasszal újból kell halasítani, de minden ősszel van is fölhasználható haltermése. Az őszi halászás után kívánatos a tavat egészen kiszáritani és télen át szárazon hagyva a fagynak kitenni. A tóban aztán tavasszal lesz a víz újra földuzzasztva, lehetőleg röviddel az előtt, a mikor a népesítésre szánt halanyag abba kieresztetik. Ilyen kezeléssel lehetséges a halak természetes táplálékát leginkább szaporítani, tehát a tó jövedelmezőségét is előmozdítani. Legjobb ha a népesítéshez szükséges halakat valamelyik jobb nevű tógazdaságból szerzi meg, mivel hizékonyság tekintetében igen nagy a különbség ponty és ponty között.

N—o.

—o TÁRSULATOK —o

A Balaton Halászati Részvény-Társaság augusztus hó 21-én Siófokon tartotta rendes évi közgyűlését. Legfőbb tárgya az igazgatóság által előterjesztett mérleg — illetve nyereség és veszteség számlák, továbbá az üzleti jelentés és az üzleti felesleg felosztására vonatkozó javaslata volt.

Ezeket a következőkben közöljük szószerint:

„Az 1903/4. üzleti évre vonatkozó mérlegünk, mely 132,494 kor. 30 fillér nyereséggel zárul, első ízben juttat minket azon örvendetes helyzetbe, hogy részvényeseinknek befektetett pénzüik után őket jogosan megillető osztalékot fizethetünk.

Több évi céltudatos munka jóleső eredménye ez és kétségbevonhatlan jele annak, hogy eddigi munkálkodásunkban helyes uton haladtunk.

A midőn ezt constatáljuk, nem zárkozhatunk el azon-

ban annak kijelentése elől, hogy — habár eddigi működésünkben állandóan iparkodtunk a jövőt biztosítani s ezért üzemünket a jövő prosperálás s jövedelmezőség minden kellékével elláttuk — a jövőre nézve részvényeseinket mégsem biztosíthatjuk üzemünk hasonló nyereséges eredményéről, sőt határozott aggályainknak kell kifejezést adnunk a felett, hogy üzemünk eredményéről a jövőben is képesek leszünk ily mérleggel beszámolhatni.

Ezen aggályaink egyik oka az, hogy jelen mérlegünk kedvező eredményének egyik főtenyezője, halpikkely termékeink rendkívüli mennyiségben történt előnyös értékesíthetése volt; ezen állapot tartóssága és ismétlődése azonban részben a mindig bizonytalan halfogási eredmények, részben az ugyancsak bizonytalan pikkelypiac állapotától függ. Kedvezőtlenebb halfogási eredmények, avagy a pikkelytermékek értékesíthetésében jelenleg fennálló kedvező üzleti viszonyok roszabbodása természetesen csökkenti a halüzlet nyereség képződésére s előreláthatólag lehetetlenné teszi a jelenleginek megfelelő mérleg alakulását.

Sokkal fontosabb oka a jövőre vonatkozó aggályainknak azon kedvezőtlen tapasztalat, melyet a halállomány szaporítása tekintetében tett intézkedéseink eredményére nézve sajnosan szereznünk kellett.

Teljes tudatában lévén annak, hogy üzemünk a apját maga a halállomány képezi, minden lehető intézkedést megtettünk a halállomány biztosítása és szaporítása iránt. Ezen cél érdekében költségen befektetéseket eszközöltünk, a Balatonba behelyezett süllőikrákkal, valamint élő pontyivadék beeresztésével igyekszünk állandóan évről-évre a Balaton halállományát szaporítani, sőt évenként április 1-től június 15-éig terjedő két és fél hónapi halászati szünetet is tartunk a végből, hogy a halállomány szaporodása ne zavartassék.

Mindezen intézkedéseink eredményét azonban kétségessé teszik, sőt megsemmisítik a balatonparti lakosság egy része által nagy mérvben üzött orvhalászat, amely különösen azon két és fél hónapos halászati szünet alatt üzetik a legfokozottabban, a mely időben mi a halak szaporodása érdekében a halászatot nem folytatjuk.

Sajnosan kell constatálnunk, hogy üzemünk jövő fejlődésére a leghátrányosabb befolyással bír ezen állapot megszüntetésére nézve nem találunk kellő támogatást ott, a hol egyébként érzék és készség is van a magántulajdon elleni minden támadás meggátolására, ennek következménye az, hogy tapasztalhatólag az orvhalászat nagyobb mérvben üzetik most, mint üzetett az előző években. A halászati törvény enyhe büntetési tételei — szemben az orvhalászat jövedelmezőségével és szemben különösen azon tényvel, hogy az orvhalászat útján kifogott halak értékesíthet meg nem gátolhatjuk, — nem alkalmasak az orvhalászat megszüntetésére és pedig annál kevésbé, mert az ezen büncselekmény felett bíraskodó közigazgatási hatóságok általában túl enyhén alkalmazzák a büntetési tételeket. Meggyőződésünk, hogy az üzemünkre és a halállomány fejlődésére nézve veszélyes ezen állapot, csak az orvhalászat lehetőség szerinti tényleges meggátolásával volna csökkenthető, ha nem is megszüntethető, erre azonban egyedül a csendőrség volna hivatva, ámde a Balaton körül elhelyezett őrsők csekély létszáma ez irányban lényeges eredményeket el nem érhet.

Mindaddig pedig, a míg az orvhalászok munkáikban tényleg meg nem gátoltatnak, mindaddig, a míg ezen büncselekményt eredményesen és zavartalanul befejezhetik, nem lehet kilátásunk arra, hogy az orvhalászat megszűnik s hogy a halállományban az ivarzás idejében történő ezen pusztítás nem fog állandóan ismétlődni.

Reméljük, hogy az illetékes körök, üzemünk kiváló közgazdasági fontosságára va ó tekintettel az orvhalászat meggátolására az általunk jelzett irányban meg fogják tenni a szükséges lépéseket és hogy különösen gondoskodás fog történni abban a tekintetben, hogy az ivaroztatás ideje alatt a Balaton egész partján gyakori csendőr-

őrzáratok tegyék lehetetlenné az orvhalászatot; csak ennek megtörténte esetén remélhetjük, hogy a mesterséges haltenyésztés érdekében tett áldozataink eredményt fognak felmutatni.

Az 1903/4-ki üzleti évben üzemünk egyébként zavartalanul folyt, halfogásaink kielégítők voltak, a kifogott hal értékesítése fennakadás nélkül előnyösen volt eszközölhető.

Üzemünk javítása és fejlesztése érdekében a most lefolyt üzleti évben fonyódi telepünkön egy mesterséges halszáritót rendeztünk be, siófoki telepünkön pedig az üzemünkhöz szükséges hálósükséglet házilag való előállítására rendeztünk be üzemet. Mindkét intézkedésünk a jövő üzemünk állandó jövedelmezőségét van hivatva előmozdítani.

A haltenyésztés érdekében Siófokon felállított ivaroztató telepünk a most lefolyt üzleti évben is eredményesen működött s az ott termelt ikramennyiséget a Balatonba elhelyeztünk; a halállomány szaporítása érdekében a most lefolyt üzleti évben is élő pontyivadékot eresztettünk be a Balatonba s így a halállomány biztosítása érdekében részünkről a mint eddig, úgy ezúttal is a szükségeseket megtettük.

Habár ez ideig részvényeseinknek osztalékot nem juttathattunk s így részvényeseink jogosan kívánhatnák a lefolyt üzleti év nyereségéből teljes osztalékot, mindamellett a nyereség felosztására vonatkozó javaslatunkban a jövő biztosítása érdekében kénytelenek vagyunk részvényeseinknek eme kétségtelenül jogos várakozásával szemben más álláspontra helyezkedni.

Alapszabályszerű rendes tartalékalap létesítésére szánt 5% részesedésen felül ugyanis 20,000 koronával alapját kívánjuk megvetni egy rendkívüli tartalékalapnak, mely előre nem látható rossz üzleti év veszteségét lesz hivatva fedezni és mely módot nyujtana arra, hogy ily kedvezőtlen üzleti év esetében is részvényeseinknek osztalékot adhassunk.

A most lefolyt üzleti év nyereségéből továbbá alapját kívánjuk megvetni egy értékcsökkenési tartalékalapnak, melyre ezúttal 41,633 korona 48 fillért juttatunk. Ezen értékcsökkenési tartalékalap szükségességét indokolja az, hogy üzemünk folytatására szükséges gőzhajók, halászati eszközök, gépek s egyéb halászati berendezések az üzem folytán rendkívül rongálódnak és üzemünk sajátosságánál fogva a hirtelen megsemmisülésnek is kitéve vannak, az értékcsökkenési tartalékalap az ennek folytán szükségessé váló helyreállítások és pótlások fedezésére lesz hivatva.

A mérlegben kitüntetett nyereségből alapszabályszerűleg részesítjük társaságunk alkalmazottjait s ezen célra 3634 korona 43 fillért javasolunk fordítani.

Részvényeseinknek osztalékkul 48,000 koronát, vagyis részvényenkint 40 koronát kívánunk kiadatni, mely osztalék az eddig esedékessé vált 1., 2., 3. és 4. szelvények ellenében lesz kifizetendő.

A mérleg szerinti nyereségből ezek után fennmaradó 12,601 korona 67 fillért a jövő üzleti év számlájára óhajtjuk átvinni s ezzel a jövő üzleti év eredményét már most némileg biztosítani.

A mérleg szerinti 132,494 korona 30 fillér nyereség felosztására nézve javaslatunk tehát a következő:

1. Rendes tartalékalapra	6,624	korona	72	fill.
2. Rendkívüli tartalékalapra.	20,000	"	—	"
3. Értékcsökkenési tartalékalapra.	41,634	"	48	"
4. Alkalmazottak jutalomdíjára.	3,634	"	43	"
5. Részvényeseinknek osztalékra.	48,000	"	—	"
6. Jövő üzleti év számlájára.	12,601	"	67	"

Osszesen 132,494 korona 30 fill.

Kérjük a t. közgyűlést, hogy a nyereség felosztására vonatkozó ezen javaslatunkat elfogadni sziveskedjék.

Felügyelő bizottságunk tagja és elnöke báró Puteáni Géza urnak ebbeli megbízása lejárt és ezért kérjük a t. közgyűlést, hogy az ilykép megüresedett felügyelőbizottsági tag helyét választás útján betölteni sziveskedjék."

Mérleg-számla. V a g y o n. Pénztári készlet 75599-39 K. Ingatlanok 104912-46 K. Gőzhajók 107733-54 K. Óvadékok 52678-75 K. Haszonbér előre fizetve 11000 K. Fel nem vett kamatok 1058-33 K. Adósok 9495-39 K. Berendezések 116295-14 K. Készletek 23014-95 K. Összesen 501787-95 K. Teher. Részvénytőke 240000 K. Magyar kir. kincstár 99000 K. Munkások óvadéka 727-47 K. Hitelezők 19328-54 K. Óvadékok 3585-02 K. Átmeneti tételek 6652-62 K. Nyereség 132494-30 K. Összesen 501787-95 K. **Nyereség- és veszteség-számla.** Tartozik. Veszteség áthozat 2526-89 K. Haszonbér számla 45473-32 K. Haltenyésztési számla 10247-59 K. Kamat-számla 825 K. Munkabér-számla 102059-03 korona. Gőzhajóüzem-számla 21559-81 K. Arfolyamkülönbözeti számla 66-25 K. Általános üzemi kiadások számlája 50231-58 K. Nyereség 132493-77 K. K ö v e t e l. Jövedelem 365493-77 K.

A javaslat elfogadtatvan, az igazgatóságnak köszönetet szavaztak. Majd a felügyelőbizottságot alakították meg, mire **Szabó Imre** elnök a közgyűlést berekesztette.

Országos Halászati Egyesület. Nyilvános nyugtató az O. H. E. pénztárába befolyt tagsági díjakról: 1902—1904. évekre: Sterbeczky István 18 kor. 1904. évre: Rée István 6 kor., Polónyi Géza 6 kor. Budapest, 1904. évi szeptember hó 10.-én. Kuttner Kálmán egyesületi pénztáros. *Tagul jelentkezett:* Polónyi Géza (rendes).

~~~~~

-o VEGYESEK o-

Halászati kiállítás Veszprémben. A Veszprémi Gazdasági Egyesület által rendezett részben mezőgazdasági, részben ipari kiállításról a halászat sem maradhatott távol, már csak azért sem, mert ezen megye területén székelt a Balaton halászati részvénytársaság is, a melyik tudvalevőleg ez időszereint az ország legnagyobb halászati vállalata. A kiállítást Purgly Pál, a részvénytársaság ügybuzgó igazgatója rendezte. Keretét egy náddal fődött halászkunyhó képezte, a melyben a Balatonon szokásos és úgy a hígvízi, mint a jeges halászatnál alkalmazott szerszámok voltak elhelyezve. Sok nézője akadt egy 600 méteres húzóhálónak, valamint a jégi halászatnál szokásos különös alakú szerszámoknak. Vízvezeték hiányában élő halak helyett csakis friss halakat mutattak be jégén. Ezek között főleg néhány darab hatalmas fogas volt általános bámulat tárgya. Nagyon tetszett még az a csoport is, melyben a Balatonon élő avagy ott huzamosabban tartózkodó s a halakra nézve kártékony madarakat mutatták be. Legsikerültebb része volt a

kiállításnak mégis a halpikkelyek csoportja, a mely igen tanulságosan domborította ki azt, mint lehet ezt az eddig értéktelennek tartott anyagot is fölhasználni. Belőlük ugyanis egy festőanyagot állít elő az ipar, melyet az üveg festésére használnak, hogy abból hamis gyöngyöt készítsenek. Ilyen gyöngyöt is bőven mutattak be a közönségnek, valóban meglepő fénynyel és szépséggel. Ebből az anyagból a társaság már is szép hasznot produkál, a melyet Purgly Pál ügyessége még bizonyára fokozni fog. A társaság hálóit géppel kötteti, mire nézve külön hálókötő-gépet állítottatott fel, a mely ez időszereint egyetlen az egész országban. A társaság tevékenységét fényképek mutatták, annak közgazdasági jelentőségét pedig táblázatok tüntették fel. Mint ezekből látható volt, a társaságnak jelenleg három gőzhajója és 60 drb halász-hajója, u. n. laptárja van. Használtnak pedig 30 drb 600 méteres és 40 darab 400 méteres húzóhálót. A halpikkelyezésnél 242 munkást foglalkoztat, míg az összes munkások száma 1340, a tisztviselőké pedig 11. A kiállításnak állandóan igen sok látogatója volt, mi eléggé mutatja azt a nagy elismerést, melylyel a közönség az ügyes rendezésnek hódolt.

Halászati szakértők. Mint a F. Ztg. írja, Badenben a haltenyésztés emelésére a kormány négy szakértőt alkalmazott, a kik utmutatással tartoznak szolgálni minden a haltenyésztés körébe vágó kérdésben, úgy a birtokosoknak, mint a hatóságnak. Ugyan ilyen természetű állást szerveztek Hamburg városában is, az ottani halászati egyesület kívánságára.

A halak sebjének gyógyulására nézve érdekes világot vet egy horgász következő tapasztalata: Posen közelében, — írja a D. F. Ztg.-nak a nevezett horgász, — jelen voltam egy nagyobb tó kihalászásánál. A zsákmány között volt egy nagyobb mintegy 6 kg. súlyú ponty is, a melyiknek jobb oldalán, a kormányuszó fölött mintegy 15 cm-re, ökölnagyságú kelevénye volt. A kelevényt fölívágva, annak belsejében vért és egy sörétszemét találtam, bevonva fehér színű nyálkával. A tulajdonos állítása szerint a hal tőle kapta a sörétet, mivel vagy két évvel előbb arra rálőtt. De jellemzi a halaknak ellenállóképességét egy másik eset is, a melyet az idén észleltem. Horoggal fogtam egy félkilós csukát. A horog kiakasztásánál azt láttam, hogy a hal hasából egy darabka drót áll ki. A mint ezt kézbe veszem, hamarosan előkerül egy halhorog is, a melyen a drót csüngött. A seb mintegy 3 mm. széles vérvörös lyukaeskát képezett. Véleményem szerint a hal idők folyamán egészen megszabadult volna a horogtól, komoly következmények nélkül, mert hiszen egyébként kifogástalan állapotban volt, jelölül annak, hogy rablásait is jól folytathatta.

Érd-dunaegyházi halászati társulat.

Hirdetmény.

Az érd-dunaegyházi halászati társulat a kötelékébe tartozó Dunán a **halászati jogot** az alább körülírt üzemszakaszokra osztva 1905. évi április hó 1-től 1911. évi márczius hó 31-éig terjedő hat évre haszonbérbe adja.

Az üzemszakaszok a következők:

1. Érd illetőleg Tököl község felső határától Batta község alsó határáig (circa 1400 kat. hold).
2. Ercsi község felső határától annak alsó határáig (circa 1590 kat. hold).
3. Ivánca község felső határától Dunaadony község alsó határáig (circa 1290 kat. hold).
4. Ráczalmás község felső határától annak alsó határáig (circa 1345 kat. hold).
5. Dunapentele község felső határától annak alsó határáig (circa 1540 kat. hold).
6. Kisapostag község felső határától Baracs illetőleg Dunaegyháza község alsó határáig (circa 1335 kat. hold).

A bérbeadás nyilvános árverésen történik. Csak azok árverezhetnek, a kik előzőleg a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzzül leteszik. A bérösszeg egy félévi részlete bérlő által szerződési óvadéku teendő le, avagy részéről két elfogadható kezes állítandó. Az árverések lesznek:

Az 1. üzemszakaszra nézve	Érden	folyó évi október hó 2-án reggel 8 órakor.	} Mindenkor a községhezánál.
A 2. „	» Ercsiben	folyó évi október hó 2-án d. u. 2 órakor.	
A 3. „	» Dunaadonyban	folyó évi október hó 3-án reggel 8 órakor.	
A 4. „	» Ráczalmáson	folyó évi október hó 3-án d. u. 2 órakor.	
Az 5. „	» Dunapentelén	folyó évi október hó 4-én reggel 8 órakor.	
A 6. „	» Apostogon	folyó évi október hó 5-én reggel 8 órakor.	

Dunaadony, 1904. évi augusztus hó.

Ifj. gróf Zichy Nándor, társulati elnök.